

ATT BEDÖMA HÖGALPIN PRESTATION – LITE BAKGRUNDSINFORMATION

Den största prestationen kommer alltid vara att på berget fullföra den för samtiden svåraste nyturen eller förstabestigningen. Radikala stilförbättringar på sällan klättrade leder (begränsat förhandsinformation/beta) har också hög plats i den "semiofficiella" prestationshierarkin. Vill man prestera skall man med andra ord göra nydanande klättring.

Klippklättringen revolutionerades i åren runt 1970, då friklättringen blev så svår, att aid-klättrande på annat än särskilt svåra väggar började anses otidsenligt. Alpin stil i stora berg var gjort på 30-talet (Bhagirathii III) och 1957 (Skilbrum). Redan 1883 gjordes troligen Kabru (ca 7380 m ö.h.) i lätt stil, likaså gjordes förstabestigningarna av Kamet och Trisul cirka 30 år senare. Nanda Devi 1936 bestogs i expeditjonsstil. Alltså var det ingen revolution att Messner och Habeler i alpin stil klättrade nytur på Hidden Peak 1975 förutom att det var på ett (lågt) 8000 meters berg. Messners nytur solo (solitude) i alpin stil på Nanga Parbat (8125m) Diamir Face var extremt.

Jeff Lowes nytur solo i alpin stil på Ama Dablam 1979 var sannolikt tekniskt svårare. Outstanding för samtiden var Messners delvisa nytur på nordsidan av Everest solo i alpin stil 1980.

Tomas Olsson är den enda svenska klättraren som i solitude nått en topp i Himalaya, när han först besteg och sedan skidade ner för Kucksay III.

Trots Messners och många andra stora klättrares samtida prestationer, är Voytek Kurtyka för åren 1977–1990 alpinstils-ikonen i internationella kretsar.

Simone Moro och Ueli Steck's försök att inledningsvis (via västryggen) traversera Everest och Lhotse 2012, är inspirerande för en kommande mastodont-prestation.

Tommy Caldwell och Alex Honnolds klättring/travers av Fitzroy-massivet i Patagonien är kanske det mest krävande tills våren 2014?

Kort sagt: Prestationen flyttades på 1970-talet bort från de höga bergens etablerade leder. Det har sedan mitten av 1980-talet varit svårt att göra självständiga klättringar på dessa. Till exempel var verksamheten redan osjälvständig: Denali West Buttress 1976, Mt Everest South Col postmonsun 1978, Shisha Pangma 1980 och på Mt Winson (Antarktis) och Carstenz Pyramid (Oceaninen) har charterresorna varit etablerade sedan millennieskiftet.

Om nöjet/folkhälsoklättringen på stora berg

Att ha fotspår eller fasta rep framför sig – eller att utrustningen har burits upp av andra än en själv/det egna replaget – är mycket underlättnande och prestationssänkande. Att använda betald arbetskraft på det ena eller andra sättet är än mer prestationssänkande.

Om allmänheten känner igen namnet på klätterobjektet är det ofta utan prestationsmässigt intresse. Förvånansvärt ofta är det även arbetsplatser för guider och andra betalda arbetskrafter.

När ska svensk media lära sig att fråga bergsbesökaren om vilken stil/vilket sätt som använts vid klättringstillfället för att bli första korean, dansk eller svensk? Är det osjälvständigt, som verkligheten är på flertalet normalvägar, då är den sportsliga prestationen ganska ointressant. Självfallet får vi som är vana att pulsa genom ospårad terräng till våra älskade vinterturer förstå, att de som är utan den erfarenheten saknar referenserfarenhet och perspektiv att förstå skillnaden mellan att göra nyurer och bara att följa i fotspår.

Klättring av alla typer i höga berg har ett oerhört stort värde för den enskilde som upplevelse och ger en möjlighet att anstränga sig efter personlig förmåga. Klättring är oerhört spännande. I Tyroldeklarationen från 2002 finner man många bra förklaringar på mångfalden, upplevelser och ansvar mot kultur, samtid och framtid. Kompletta korrekt och perspektivfull rapportering är en förutsättning för rent spel. Vi fortsätter vår verksamhet med dokumentation av svenska förstabestigningar, nyurer och även radikala stilförbättringar i bergen därborta. Därtill tar vi hit föreläsare med starka bedrifter i bagaget, försöker ordna tjej/kvinno-aktiviteter och med mentorskap utveckla unga talanger.

Text: Alpina Kommittén, februari 2015

Foto: Erik Massih

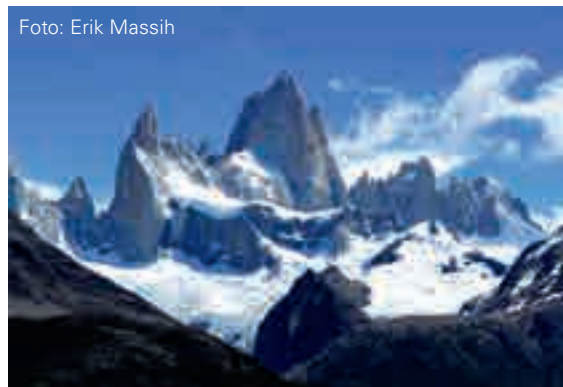

Foto: Erik Massih

LITTERATUR

Vi rekommenderar följande litteratur för de som vill förstå eller försöka delta i prestationsutvecklingen:

- *Training for the new alpinism*
- *The art of iceclimbing*
- *Himalaya*
- *One day as a Tiger*
- *Free Spirit*

